

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
КАФЕДРА ПСИХІАТРІЇ, ПСИХОЛОГІЇ ТА СЕКСОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор з науково-педагогічної роботи

доцент Ірина СОЛОНИНКО

2023р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
ВБ 1.24 «Психологія спілкування»
(вибіркова дисципліна)**

**підготовки фахівців другого (магістерського) рівня
вищої освіти
кваліфікації освітньої «Магістр стоматології»
кваліфікації професійної «Лікар-стоматолог»
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 221 «Стоматологія»**

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри психіатрії,
психології та сексології
Протокол № 9
від «4» травня 2023 р.
Завідувачка кафедри
Професор Ростислав
БІЛОБРИВКА

Затверджено
профільною методичною комісією з
терапевтичних дисциплін
Протокол №3
від «4» травня 2023 р.
Голова профільної методичної
комісії
Професор Олена РАДЧЕНКО

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Білобровка Р. І. завідувач кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор;

Карпінська Р. І. доцент кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук

Плевачук О.Ю. доцент кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук

РЕЦЕНЗЕНТИ :

Негрин Т. І. – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри неврології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Ришковська Н.О. - доцент кафедри психіатрії і психотерапії ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Психологія спілкування» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія». Згідно з навчальним планом вивчення курсу «Психологія спілкування» здійснюється на 1-му курсі.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

На етапі формування студента як майбутнього лікаря, важливим завданням, яке стоїть перед викладачами вищих медичних навчальних закладів, подати студенту не лише медичні знання, а й навчити спілкуватися з пацієнтом. Навчальна дисципліна «Психологія спілкування» є теоретичним фундаментом побудови майбутньої успішної взаємодії лікаря та пацієнта і надає можливість студентам не тільки оволодіти системою психологічних знань, а й забезпечує формування на цій основі психологічних вмінь, що є одним з важливих елементів у професійній підготовці та професійній діяльності фахівця; сприяє вирішенню та осмисленню найбільш ефективних методів впливу на особистість хворого. Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестування, письмова або усна відповідь на контрольні питання, розв'язування ситуаційних задач, трактування та оцінка їх результатів, контроль практичних навичок. Підсумковий контроль знань студентів здійснюється по завершенню вивчення дисципліни заліком. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою, виставляється за багатобальною шкалою і має визначення за системою ECTS та шкалою, прийнятою в Україні. Навчальна дисципліна «Психологія спілкування» є вибірковою для студентів спеціальності 221 «Стоматологія». Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно-трансферної системи.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік навчання с семестр	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				
		Лекцій (годин)	Практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: психологія спілкування Змістовий розділ I	3.5 кредита / 105 год.	10	30	65	1 курс (1 або 2 семестри)	залік

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні психологічні положення, механізми, форми процесу спілкування та індивідуально-психологічні відмінності особистості, що проявляються у професійному спілкуванні.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Психологія спілкування» базується на вивченні студентами філософії, соціології; закладає основи вивчення студентами медичної психології, соціальної психології, а також ряду клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію з ними.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання вибіркової дисципліни є визначати психологічні детермінанти ефективного спілкування між лікарем та пацієнтом впродовж лікувально-діагностичного процесу. Знання основних принципів формування спілкування в групі дозволить створювати оптимальний психологічний клімат в трудовому колективі, вдосконалювати взаємовідносини між лікарями, ефективно комунікувати в медичному середовищі. Знання основних принципів та правил ефективного спілкування дозволить встановлювати більш повний особистісний контакт з хворим, гармонізувати його стосунки з оточуючими,

оптимізувати його адаптацію до соціального середовища під час реабілітації. Ознайомлення з основами психології спілкування дозволить майбутньому лікарю знаходити шляхи активізації внутрішніх резервів хворого з соматичним захворюванням для подолання наслідків стресів та невротичних реакцій та для досягнення успішної соціальної адаптації та найшвидшого одужання. Цілісність і науковість запропонованого курсу забезпечується розглядом основних закономірностей процесу спілкування, факторів успішної комунікації, основних законів соціальної перцепції, особливостей інтеракцій та знайомленням з ефективними прийомами спілкування лікаря та пацієнтів різних вікових груп і їх родичами.

1.2. Основними завданнями є сформувати у студентів систему психологічних знань; оволодіти основними категоріями та поняттями психології спілкування; ознайомити із закономірностями формування потреби в спілкуванні в процесі онтогенезу.

В результаті вивчення дисципліни «Психологія спілкування» студент **повинен знати:**

- поняттям вербальної та невербальної комунікації;
- розгляд перцептивних механізмів та ефектів соціальної перцепції;
- аналіз причин виникнення труднощів у спілкуванні;
- сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в колективі, в аналізі різного роду професійних ситуацій, в осмисленні найбільш ефективних методів впливу на особистість хворої людини.
- Особливості вербального та невербального спілкування.
- Особливості міміки, жестів, поз та їх інтерпретацію.
- Характеристику та складові ефективної комунікації.
- Види міжособистісних відносин та особливості їх функціонування.

В результаті вивчення дисципліни «Психологія спілкування» студент **повинен вміти:**

- Обирати джерела та канали інформації, систематизувати та обробляти інформацію.
- Розуміти монологічне повідомлення в рамках визначеної сфери й ситуації спілкування; будувати діалог за змістом тексту; робити записи, виписки, складання плану тексту, письмове повідомлення, що відображає певний комунікативний намір.
- у процесі роботи зі структурованою інформацією, відповідно до визначеної мети діяльності, виявляти зв'язки між елементами інформаційного матеріалу на підставі відомостей про тип та характеристики визначеної системи комунікації встановлювати їх відповідність (невідповідність) мети діяльності;
- У виробничих умовах під час усного та письмового спілкування за допомогою відповідних методів застосовувати компоненти соціолінгвістичної компетенції для досягнення взаємного порозуміння з урахуванням визначеного місця окремих соціокультурних елементів у культурному контексті; інтегрувати власну діяльність у культурне оточення.
- розробляти процедуру і техніку психолого-педагогічного спілкування з метою запобігання міжособистісних та міжгрупових конфліктів
- підбирати підхід у спілкуванні з особистістю в залежності від вікових та індивідуальних особливостей
- забезпечувати можливості розвитку та формування особистості з урахуванням різних умов спілкування
- підбирати методики ділових бесід і проведення переговорів; застосовувати психологічні методи проведення ділових бесід, переговорів у роботі з персоналом
- аналізувати ефективність спілкування, виявляти оптимальні умови спілкування, встановлювати адекватні міжособистісні стосунки в різних ситуаціях спілкування

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна «Психологія спілкування».

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти України для другого (магістерського) рівня вищої освіти дисципліна «Психологія спілкування» забезпечує набуття студентами наступних **компетентностей**:

- **інтегральна**

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- **загальні:**

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- **спеціальні (фахові, предметні):**

ФК 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК 2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

ФК 11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

ФК 13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

ФК 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

ФК 15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

ФК 17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

ФК 18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентостей

№	Компетентності	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.					
Загальні компетентності					
1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати способи аналізу, синтезу у та подальшого сучасного навчання	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
3	Здатність застосовувати знання в практичній діяльності	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців.	Відповісти за прийняття рішень у складних умовах
4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Мати досконалі знання державної мови	Вміти застосовувати знання державної мови, як усно так і письмово	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів державну	Нести відповідальність за вільне володіння державною мовою, за розвиток професійних

				мову.	знань.
5	Здатність спілкуватися англійською мовою	Мати достатні знання англійської мови	Вміти застосовувати знання англійської мови	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів англійською мовою.	Нести відповідальність за достатній рівень володіння англійською мовою, за розвиток професійних знань з використанням джерел англійської мови
6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
7	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Здатність проводити пошук джерел з допомогою інформаційних технологій	Вміти використовувати інформаційні технології та володіти навиками пошуку у науковометричних базах	Використовувати інформаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за інформацію з науководоказових джерел, достовірність інформації.
8	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність своєчасне використання методів саморегуляції.
9.	Вміння виявляти, ставити та	Здатність наполегливо виконувати	Володіти професійними якостями та	Використовувати ефективні методи	Нести відповідальність за

	вирішувати проблеми	професійні завдання та обов'язки	методами комунікації для виконання поставлених завдань та обов'язків	комунікації та менеджменту для вчасного та якісного виконання поставлених завдань та обов'язків	наполегливість, вчасність та якість виконання поставлених завдань та обов'язків
10	Здатність бути критичним та самокритичним	Розуміти поняття критичного мислення	Вміти визначати межі своїх професійних можливостей, аналізувати лікарські помилки	Використовувати ефективні стратегії розвитку клінічного мислення, методи аналізу помилок	Брати відповідальність за результати виконаної роботи, визнавати та виправляти допущені помилки
11	Здатність працювати в команді.	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії ефективного спілкування та міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
12	Прагнення до збереження навколишнього середовища.	Знати про фактори ризику забруднення довкілля, способи екологічного використання медичних матеріалів, правила утилізації використаних матеріалів	Вміти визначати фактори ризику забруднення довкілля, способи екологічного використання медичних матеріалів, дотримуватися правил утилізації використаних матеріалів	Використовувати рекомендації та алгоритми щодо екологічно безпечного використання медичних засобів	Нести відповідальність за збереження довкілля
13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Знати соціальні та громадянські права та обов'язки	Формувати громадянську позицію, вміти діяти відповідно до неї	Здатність доносити свою громадянську позицію, відстоювати свої переконання	Нести відповідальність за свої соціальні дії, діяти згідно законів, які регламентують рівні можливості для громадян суспільства

14	<p>Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>	<p>Знати свої соціальні та громадянські права та обов'язки</p>	<p>Формувати свою громадянську свідомість, діяти згідно принципів</p>	<p>Здатність доносити свою громадянську та соціальну позицію</p>	<p>Нести відповідальність за соціальну та громадянську діяльність</p>
15	<p>Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	<p>Знати основи етики та деонтології, володіти знаннями про історію та закономірності розвитку предметної області, знати основи здорового способу життя</p>	<p>Вміти застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній діяльності, застосовувати і професійній діяльності принципи здорового способу життя</p>	<p>Здатність проводити професійну діяльність на основі принципів етики та деонтології, проводити інформаційну та навчальну діяльність щодо пропагування здорового способу життя</p>	<p>Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм і принципів у професійній діяльності, за підтримання власного фізичного та психічного здоров'я.</p>

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
1	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	Мати спеціалізовані знання про психічний стан людини, знати методики та стандарти методи обстеження психічної сфери людини, її особистості	Вміти застосовувати психометричні і методики та опитувальники у дослідженні комунікативних функцій. На основі результатів формувати уявлення про комунікативні спроможності, інтелектуальний розвиток.	Ефективно формувати стратегію спілкування в процесі діагностики та лікування. Надавати психологічну підтримку та допомогу пацієнтові, ефективно комунікувати з оточенням пацієнта	Нести відповідальність за якісне проведення клініко – психологічного обстеження пацієнта, за своєчасне оцінювання психологічного стану, комунікативних можливостей.
2	Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.	Знання щодо інтерпретації опитувальників та методик, що застосовуються для психологічної діагностики	Вміння інтерпретувати результати методів щодо діагностики типів особистості	Встановлювати на основі результатів опитувальників комунікативні спроможності, рівень інтелектуальних здібностей особи.	Нести відповідальність за якісне проведення дослідження та коректну інтерпретацію результатів та виведення висновків на їх основі
3	Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.	Виділяти та ідентифікувати психологічні риси пацієнта та психологічні реакції пацієнта на хворобу.	Вміти застосовувати методики для оцінки психологічного стану пацієнта, ідентифікувати труднощі в комунікації з пацієнтом та його родичами	Визначати основні труднощі у комплаєнсу з пацієнтом на основі психологічних рис та реакцій на хворобу у пацієнта	Нести відповідальність за якісну оцінку психологічного стану пацієнта та можливість подальшого комплаєнсу
11	Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.	Визначати стани, пов'язані з впливом надзвичайної ситуації, які потребують	Визначати алгоритм дій та стратегії спілкування при наданні допомоги у станах, пов'язаних з	Вміти застосовувати знання, що визначають комунікативні стратегії при спілкуванні з людиною, яка	Дотримуватися етичних та юридичних норм при спілкуванні та діагностуванні стану, який потребує

		надання першої психологічної допомоги	впливом надзвичайної ситуації	опинилася в умовах надзвичайної ситуації та зазнала негативного впливу на психічний стан	невідкладної психологічної допомоги пацієнта
13	Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).	Володіти знаннями про негативні фактори навколишнього середовища (в рамках біопсихосоціальної моделі психічних розладів) та їх вплив на стан психічного та соматичного здоров'я людини	Вміти визначати фактори навколишнього середовища, які мають безпосередній та опосередкований вплив на стан психічного та соматичного здоров'я людини та формують фактори ризику виникнення психічних та соматичних захворювань	Здатність до оцінки факторів впливу навколишнього середовища, зокрема психологічних факторів (булінг, домашнє насилля тощо) на психічний стан людини, оцінка можливості мінімізації цих факторів	Нести відповідальність за виявлення негативних факторів впливу навколишнього середовища на психічний та соматичний стан людини та зменшення впливу цих факторів
14	Спроможність ведення нормативної медичної документації.	Знання про способи ведення медичної документації в паперовому та електронному вигляді	Вміти заповнювати правильно вести медичну документацію	Здатність до правильного та своєчасного заповнення медичної документації згідно вимог	Нести відповідальність за виявлення помилок у медичній документації
15	Здатність до опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	Знати про особливості опрацювання різного виду медичної інформації, її аналіз	Вміти опрацювати і різні види інформації в лікувально-діагностичному процесі	Здатність до опрацювання та здійснення аналізу різного виду інформації в лікувально-діагностичному процесі	Нести відповідальність за якісне опрацювання та аналіз різного виду інформації в лікувально-діагностичному процесі
17	Спроможність до правового забезпечення власної	Знання правових основ здійснення	Вміти самостійно виконувати професійну	Здатність до добросовісного та відповідального	Нести юридичну відповідальність в процесі

	професійної діяльності.	професійної діяльності лікаря-стоматолога, юридичної відповідальності.	діяльність, викладати свої погляди, приймати власні рішення, використовувати інформаційні технології, дотримуючись юридичних норм	о виконання професійних обов'язків згідно медичних рекомендацій та протоколів, заснованих на науково-доказових дослідженнях	професійної діяльності
18	Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини	Знання про клінічні симптоми невідкладних станів, які потребують надання екстреної медичної допомоги пацієнту. Володіти знаннями про алгоритми надання невідкладної медичної та психологічної допомоги згідно клінічних протоколів	Визначати чіткий алгоритм дій надання невідкладної медичної та психологічної допомоги на основі клінічних ознак при невідкладних станах у психіатрії та наркології.	Здатність надавати невідкладну допомогу, дотримуючись клінічних рекомендацій та враховуючи індивідуальні особливості пацієнта.	Нести відповідальність за вчасне та якісне надання екстреної медичної допомоги згідно клінічних рекомендацій при невідкладних станах, дотримуючись етичних принципів

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Результати навчання для дисципліни.

Оволодіти сучасними знаннями щодо:

- поняття вербальної та невербальної комунікації;
- перцептивних механізмів та ефектів соціальної перцепції;
- причин виникнення труднощів у спілкуванні;
- вирішення питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в колективі, в аналізі різного роду професійних ситуацій, в осмисленні найбільш ефективних методів впливу на особистість хворої людини.
- особливостей вербального та невербального спілкування.
- особливостей міміки, жестів, пози та їх інтерпретації.

- характеристик та складових ефективної комунікації.
- видів міжособистісних відносин та особливостей їх функціонування.

Вміти застосовувати знання в практичних ситуаціях

- Обирати джерела та канали інформації, систематизувати та обробляти інформацію.
- Розуміти монологічне повідомлення в рамках визначеної сфери й ситуації спілкування; будувати діалог за змістом тексту; робити записи, виписки, складання плану тексту, письмове повідомлення, що відображає певний комунікативний намір.
- у процесі роботи зі структурованою інформацією, відповідно до визначеної мети діяльності, виявляти зв'язки між елементами інформаційного матеріалу на підставі відомостей про тип та характеристики визначеної системи комунікації встановлювати їх відповідність (невідповідність) мети діяльності;
- У виробничих умовах під час усного та письмового спілкування за допомогою відповідних методів застосовувати компоненти соціолінгвістичної компетенції для досягнення взаємного порозуміння з урахуванням визначеного місця окремих соціокультурних елементів у культурному контексті; інтегрувати власну діяльність у культурне оточення.
- розробляти процедуру і техніку психолого-педагогічного спілкування з метою запобігання міжособистісних та міжгрупових конфліктів
- підбирати підхід у спілкуванні з особою в залежності від вікових та індивідуальних особливостей
- забезпечувати можливості розвитку та формування особистості з урахуванням різних умов спілкування
- підбирати методики ділових бесід і проведення переговорів; застосовувати психологічні методи проведення ділових бесід, переговорів у роботі з персоналом
- аналізувати ефективність спілкування, виявляти оптимальні умови спілкування, встановлювати адекватні міжособистісні стосунки в різних ситуаціях спілкування

Відповідність визначення стандартом результатів навчання та компетентностей

Результат навчання	Код програмного результату навчання	Код компетентності
Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4)	ПРН - 5	ЗК -1, ЗК -2, ЗК - 3, ЗК - 4, ЗК - 6, ЗК - 7, ЗК - 8, ФК-1, ФК -2, ФК -3, ФК -11
Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного	ПРН - 13	ЗК -1, ЗК -2, ЗК - 3, ЗК - 6, ЗК -7, ФК -1, ФК - 2, ФК-3, ФК - 11, ФК - 18

стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).		
Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій	ПРН-14	ЗК -1, ЗК -2, ЗК – 3, ЗК – 6, ЗК -7, ЗК – 8, ЗК-9 ФК -1, ФК – 2, ФК - 3, ФК – 14, ФК – 15
Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.	ПРН - 15	ЗК -1, ЗК -2, ЗК – 3, ЗК – 6, ЗК -7, ЗК – 8, ЗК-9 ФК -1, ФК – 2, ФК - 3, ФК – ФК -11, ФК – 13, ФК -17
Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.	ПРН - 16	ЗК -1, ЗК -6, ЗК -7, ЗК – 8, ЗК – 10, ЗК - 11, ЗК -12 ФК – 1, ФК -13
Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю	ПРН - 17	ЗК – 2, ЗК -3, ФК - 13
Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень	ПРН -18	ЗК-1, ЗК-2, ЗК - 3 ФК – 3, ФК -15
Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.	ПРН - 19	ЗК – 1, ЗК -2, ЗК -4, ЗК -6, ФК -15, ФК -17
Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності	ПРН - 20	ЗК-1, ЗК-2, ЗК - 3 ФК -3, ФК -11, ФК – 13, ФК -18
Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7)	ПРН - 23	ФК -11, ФК - 18

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин. 3,5 кредити ECTS

Програма вибіркової дисципліни «Психологія спілкування» складається з 1 змістового

розділу.

Психологія спілкування.

Змістовий розділ 1

Психологія спілкування.

Тема 1. Спілкування як феномен психології.

Тема 2. Культура спілкування.

Тема 3. Комунікація як одна із сторін спілкування.

Тема 4. Особливості вияву емоцій людини через невербальне спілкування.

Тема 5. Довіра та псевдодовіра у спілкуванні.

Тема 6. Перцептивна та інтерактивна сторони спілкування.

Тема 7. Теоретичні засади психології

Тема 8. Психологічні іспособи впливу в процесі спілкування

Тема 9. Труднощі міжособистісного спілкування.

Тема 10. Основні правила спілкування лікаря та пацієнта

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	л	п	сам.р.
Психологія спілкування				
Спілкування як феномен психології.	8	2	2	4
Культура спілкування.	8	-	2	6
Комунікація як одна із сторін спілкування.	8	-	2	6
Особливості вияву емоцій людини через невербальне спілкування.	8	-	2	6
Довіра та псевдодовіра у спілкуванні.	11	2	4	5
Перцептивна та інтерактивна сторони спілкування.	10	2	2	6
Теоретичні засади психології спілкування	12	-	4	8
Психологічні іспособи впливу в процесі спілкування	12	-	4	8
Труднощі міжособистісного спілкування.	14	2	4	8
Основні правила спілкування лікаря та пацієнта.	14	2	4	8
Усього	105	10	30	65

4. Теми лекцій

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Спілкування як феномен психології.	2
2.	Комунікація як одна із сторін спілкування.	2
3.	Труднощі міжособистісного спілкування.	2
4.	Довіра та псевдодовіра у спілкуванні.	2
5.	Основні правила спілкування лікаря та пацієнта.	2

ВСЬОГО:	10
----------------	-----------

5. Теми практичних занять

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Категорія спілкування: визначення, структура, функції	6
2.	Поняття комунікації, її складові.	6
3.	Роль соціальної перцепції та інтеракцій у процесі спілкування.	6
4.	Причини виникнення труднощів у спілкуванні.	6
5.	Спілкування лікаря та пацієнтів різних вікових груп.	6
	ВСЬОГО:	30

6. Самостійна робота студентів

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Категоріальний апарат спілкування.	8
2.	Спілкування як потреба людини.	8
3.	Характеристика комунікативної сторони спілкування.	4
4.	Концептуальні положення “символічного інтеракціонізму”	4
5.	Трансактний аналіз Е.Берна	4
6.	Особливості рольової міжособистісної взаємодії.	4
7.	Психологічні основи впливу в процесі спілкування.	8
8.	Конфлікти у медичній сфері.	8
9.	Застосування управління конфліктом до вирішення будь-якої проблеми.	4
10.	Етика медичного спілкування як прояв культури почуттів.	8
	ВСЬОГО:	65

7. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом

8. Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

- За домінуючими засобами навчання: вербальні, наочні;
- В залежності від основних дидактичних завдань: отримання нових знань, формування вмінь та навичок, перевірки й оцінки знань, а також
 - усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;
 - бліц-опитування;
 - дискусії з проблемних ситуацій;
 - реферативні виступи;
 - тестування в письмовій формі;
 - виконання письмових завдань тощо.

Результат самостійної позааудиторної роботи студента відтворюється у формі представлення стендових доповідей або захисту реферативних робіт.

9. Методи контролю

Методи і форми контролю та оцінювання успішності студентів з дисципліни здійснюється за допомогою стандартизованих методів контролю: тестування, структуровані письмові роботи, робота з медичною документацією, контроль практичних навичок. Методи контролю містять – поточний контроль на практичному занятті (за допомогою 10-ти тестових завдань), за правильну відповідь на 9-10 тестів студент отримує оцінку «відмінно», 8-7 тестів – «добре», 6-5 тестів – «задовільно», 4 -0 тестів – «незадовільно».

Оцінка теоретичних знань здійснюється шляхом усної чи письмової відповіді. Самостійну роботу студент виконує після завершення аудиторної частини заняття. Підсумковим контролем засвоєння дисципліни є залік.

10. ВИДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль

Завданням поточного контролю є перевірка рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи: засвоєння відповідного навчального матеріалу, набуття знань та сформованості навичок вирішення конкретних питань та ситуацій, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати сутність змісту матеріалу заняття, сформованості вмінь виконувати необхідні практичні навички і маніпуляції, публічнописьмовообгрунтовувативласну точку зору, умінь працювати в команді, здатність нести відповідальність за надані рекомендації та прийняті рішення тощо.

Поточний контроль здійснюється на основі комплексного оцінювання діяльності студента та набутих ним компетентностей (знання, умінь, навички тощо), що включає контроль вхідного рівня знань, якості виконання практичної роботи, рівень теоретичної підготовки та результативного контролю рівня знань. Форми проведення поточного контролю визначаються кафедрою і відображаються у навчальній програмі відповідної дисципліни.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять за 4-бальною шкалою, при цьому враховуються всі види робіт, передбачені програмою. Студент отримує традиційну оцінку з кожної теми, яка конвертується у бали. Видами поточного контролю є: тестові завдання, типові ситуаційні задачі, структуровані письмові відповіді, оцінка практичних навичок.

Методи контролю (до методів контролю)

Теоретичних знань:

- тестування письмове та комп'ютерне (MISA),
- індивідуальне опитування, співбесіда,
- структуровані за змістом письмові роботи.

Практичних навичок та умінь:

- контроль виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок, передбачених планом практичної підготовки студента з дисципліни;

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є залік, який виставляється за результатами поточного контролю на підставі результатів поточного навчання відповідно програми з дисципліни і не передбачає окремого навчального заняття для приймання заліку. На останньому тематичному навчальному занятті після закінчення обговорення теми заняття викладач навчальної групи оголошує суму балів студента за результатами поточного контролю і за виконання самостійних робіт. Результат заліку відображається як «зараховано» або «не зараховано». Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність 120 балів.

Критерії оцінювання

Оцінка 5 («відмінно») – студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі та всебічні знання теми, аналізує наукові джерела, критично мислить, вміє імплементувати теоретичні знання у практичну діяльність.

Оцінка 4 («добре») – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає вивчений матеріал, добре володіє практичними навичками, проте може допускатися певних неточностей та похибок.

Оцінка 3 («задовільно») – студент базово опанував навчальний матеріал, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, проте, допускається значних помилок у теоретичних знаннях та виконанні практичних навичок.

Оцінка 2 («незадовільно») – студент не опанував теоретичний матеріал, не вміє виконувати практичних навичок, не орієнтується в навчальній літературі.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 120 балів, максимальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 120 балів, максимальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 200 балів.

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 120 балів.

Під час оцінювання враховуються бали, які студент отримав під час проведення навчальних занять за 4-бальною шкалою, при цьому враховуються всі види робіт, передбачені програмою. Студент отримує традиційну оцінку з кожної теми, яка конвертується у бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4-бальна	200-бальна	4-бальна	200-бальна	4-бальна	200-бальна	4-бальна	200-бальна
----------	------------	----------	------------	----------	------------	----------	------------

шкала	шкала	шкала	шкала	шкала	шкала	шкала	шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше 3	Недостатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів

D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєння оцінок „А”, „В”, „С”, „D”, „E” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „E”. Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-рибальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні. Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою)

13. Методичне забезпечення

1. Плани практичних занять та конкретні цілі
2. Конспект лекцій
2. Завдання для самостійної роботи студентів
3. Питання та завдання для поточного контролю знань і вмінь студентів
4. Перелік практичних навичок, що підлягають обов'язковій перевірці

13. Рекомендована література

Основна:

1. Кінг Л. Як розмовляти будь з ким, будь-коли і будь-де. Секрети успішного спілкування / Л. Кінг, Б. Гілберт. – 2019: Моноліт-Bizz, 204.
2. Основи загальної та медичної психології у вищій школі / Навч. посіб. / за ред. Р.І. Білобровки – 2018.- 286 с.
3. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та між особового спілкування. – К.: Медицина, 2021. – 312 с.
4. Іванова О.В., Москалюк Л.М. Психологія: вступ до спеціальності. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 184 с.
5. Засекіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособового спілкування. – Медицина, 2018. – 216 с.
6. Кацавець Р.С. Психологія особистості. Навчальний посібник. - Київ : Алерта. 2021. 134 с.
7. Комунікативні навички лікаря: підручник/Колектив авторів, за заг. ред. О.С. Чабана; наукова редакція й укладання О.О. Хаустова, І.А. Коваль; Національний медичний університет імені О.О. Богомольця – Київ: Медпринт, 2021. – 400 с.

Додаткова:

1. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА») / А.В. Курова – Одеса: Фенікс, 2020. – 79 с.
2. Медична психологія: в 2-х томах. Т. 1. Загальна медична психологія / [Г.Я. Пилягіна, О.О. Хаустова, О.С. Чабан та ін.]; за ред. Г.Я. Пилягіної. – Вінниця: Нова Книга, 2020. – 288 с.
3. 10. Медична психологія: в 2-х томах. Т. 1. Спеціальна медична психологія / [Г.Я. Пилягіна, О.О. Хаустова, О.С. Чабан та ін.]; за ред. Г.Я. Пилягіної. – Вінниця: Нова Книга, 2020. – 496

15. Інформаційні ресурси

1. <http://pidruchniki.com/>
2. <https://prometheus.org.ua>
3. <https://mh4u.in.ua>
4. <https://psylib.kiev.ua>